

Ankenævnet for Forsikring

Den 20. august 2025 blev i sag nr. 102797:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

PensionDanmark
Langelinie Allé 41
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har pensionsordning. I klageskema af 18/12 2024 har klageren bl.a. anført:

"Jeg ønsker min pension overflyttet til [andet pensionsselskab]. PensionDanmark vil ikke være med til denne overflytning.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?

At de går med til at overflytte min pension til [andet pensionsselskab], hvor jeg samler alle mine pensioner."

Selskabet har den 8/1 2025 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"PensionDanmark fastholder afslaget, da der kun kan ske overførsel til en anden obligatorisk arbejdsmarkedspension eller firmapensionsordning, jf. PensionDanmarks forsikringsbetingelser § 8, stk. 1.

Vi vedlægger PensionDanmarks forsikringsbetingelser pr. 1. juni 2024 som bilag 1.

...

Sagsfremstilling

Den 17. december 2024 anmodede klager om overførsel af pensionsopsparingen til [andet pensionsselskab].

Samme dag afviste vi overførslen, da klager nye pensionsordning i [andet pensionsselskab] hverken var en obligatorisk eller frivillig arbejdsgiveradministreret pensionsordning.

Den 18. december 2024 modtog vi en mail fra klagers pensionsrådgiver i [klagerens bank] med klage over afslaget på overførsel af pensionsordningen. I mail af 23. december 2024 fastholdt vi afslaget, jf. bilag 2.

Begrundelse

Klagers obligatoriske arbejdsmarkedspension blev oprettet den 1. januar 1997, da klagers ansættelsesforhold var omfattet af en kollektiv overenskomst med bidragspligt til PensionDanmark.

Klager har gennem hele sit arbejdsliv været tilknyttet arbejdsmarkedspensionen i PensionDanmark, idet der er indbetalt overenskomstaftalt obligatorisk pensionsbidrag for klager i perioden fra 1. januar 1997 til 31. juli 2023.

Derved har klager opnået en pensionsopsparing, som bl.a. beregnet på baggrund af de meget lave forsikrings- og administrationsomkostninger som følge af kollektivet af medlemmer som det bærende element.

Klager har for længst nået pensionsudbetalingsalderen, hvorfor det er endnu vigtigere, at pensionsopsparingen ikke forringes, men kan fortsætte på samme kollektive vilkår, hvor al overskud tilfalder medlemmerne, som er med til at sikre klager et fortsat godt supplement til folkepensionen.

I PensionDanmarks forsikringsbetingelser § 8, stk. 1 er bestemt følgende:

'Hvis ikke andet er bestemt i den seneste overenskomst, som dannede grundlag for bidragsindbetalingen til PensionDanmark, kan medlemmet vælge at overføre værdien af pensionsopsparingen til en anden obligatorisk eller frivillig pensionsordning, når indbetalingen af bidrag til PensionDanmark ophører ved medlemmets fratrædelse, hvis medlemmet i det nye ansættelsesforhold bliver omfattet af en anden obligatorisk eller frivillig pensionsordning. Ved en 'frivillig pensionsordning' forstås en ordning, hvor virksomheden har truffet aftale med pensionsselskabet om, at medarbejderne kan blive omfattet af en pensionsordning samt indholdet af denne. Overførsel kan dog først ske, når medlemmet er registreret som bidragsfrit dækket i selskabet.'

Da pensionsordningen i [andet pensionsselskab] er oprettet af klager som en privat ordning, kan klagers arbejdsmarkedspension i medfør af ovennævnte bestemmelse ikke overføres til [andet pensionsselskab].

Vi fastholder derfor afslaget på at overføre klagers pensionsopsparing i PensionDanmark til klagers private pensionsordning i [andet pensionsselskab]."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, hvoraf nogle gengives nedenfor. Det fremgår bl.a. af Finanstilsynets undersøgelsesrapport fra 2022 om "Tilbageværende udfordringer med pensionsoverførsler mellem pensionsvirksomheder":

"Konklusioner

Pensionsvirksomhederne er underlagt en generel forpligtelse til at handle i overensstemmelse med redelig forretningspraksis og god skik på området, jf. § 43 i lov om finansiel virksomheder.

Denne forpligtelse er præciseret yderligere i bekendtgørelse nr. 1779 af 6. september 2021 om god skik for forsikringsdistributører, hvor det fremgår, at en forsikringsdistributør skal handle redeligt og loyalt overfor sine kunder, jf. § 4, stk. 1.

Pligten til at handle redeligt og loyalt omfatter også pensionsordningernes aftalevilkår og betingelser.

Finanstilsynet vurderer, at den omstændighed, at aftalen er blevet til i overenskomstmæssige forhandlinger eller ved indgåelse af trepartsaftaler, ikke automatisk medfører, at vilkårene altid er i overensstemmelse med god skik. Det forhold, at flere virksomheder har et tilsvarende vilkår, kan heller ikke medføre, at et sådant vilkår er i overensstemmelse med god skik.

Pligten til at handle redeligt og loyalt afskærer ikke muligheden for, at en aftale kan indeholde vilkår, som eventuelt begrænser pensionstagerens handlemuligheder i forskellige sammenhænge. En sådan hindring eller begrænsning skal dog være begrundet i saglige hensyn til pensionstagerne og være proportionale i forhold til vilkårets formål.

Formålet med undersøgelse er at afdække, om der er saglige grunde til fortsatte hindringer for overførsler imellem pensionsvirksomhederne. Det indgår ikke i undersøgelsen, hvor længe de hindringer, der er identificeret, har eksisteret i virksomhedernes vilkår.

På baggrund af undersøgelsen konkluderer Finanstilsynet overordnet, at der fortsat findes hindringer, når pensionstagere ønsker at flytte deres pensionsordning til en ny pensionsleverandør, og at disse savner en saglig begrundelse.

Virksomhederne har samlet oplyst følgende årsager til, at de afviser at overføre en pensionsordning til en ny leverandør:

Krav om obligatorisk pensionsordning som modtagende ordning

- Virksomhederne vil alene overføre til en obligatorisk arbejdsgiverordning. Hvis arbejdsgiver ikke har en sådan aftale, men blot administrerer bidrag til en forhandlet frivillig ordning, eller hvis medarbejderen helt selv kan vælge pensionsvirksomhed til pensionsbidraget, så er overførsel af ordning ikke mulig.

Overførsel til ordninger oprettet af selvstændigt erhvervsdrivende

- Virksomhederne vil ikke overføre til en pensionsordning, som pensionstager har oprettet som selvstændig erhvervsdrivende, undtaget i specifikke tilfælde. Flere af virksomhederne har omvendt ikke udfordringer med at modtage en ordning, som er oprettet, da pensionstager var selvstændig erhvervsdrivende.

Krav til ydelsessammensætninger

- Virksomhederne stiller krav om en særlig ydelsessammensætning i den modtagende ordning, f.eks. børnepension og ægtefællepension, som modtagende virksomhed ikke kan honorere.

I 2021 gav Finanstilsynet PensionDanmark et påbud om at fjerne et vilkår, som på en urimelig måde bandt PensionDanmarks medlemmer til virksomheden. Afgørelsen indeholdt en henvisning til en tidligere afgørelse fra 2013 om anvendelse af bindinger af pensionstagere i forbindelse med tilbud om omvalg fra pensionsordninger med ydelsesgarantier til markedsrenteprodukter.

Finanstilsynet fastslår i afgørelsen, at PensionDanmark's ændring af vilkårene var i strid med pligten til at handle redeligt og loyalt overfor pensionstageren, jf. § 43, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed og § 4 i bekendtgørelse om god skik for forsikringsdistributører. De ændrede vilkår betød,

at pensionstagerne ikke kunne overføre deres pensionsordning til en ny virksomhed, hvis det skete mere end 36 måneder efter, at de var ophørt i det ansættelsesforhold, som gav anledning til opsparingen i PensionDanmark. Finanstilsynet vurderede bl.a., at vilkåret primært havde til formål at beskytte virksomheden mod, at ordninger, som PensionDanmark ikke qua jobskifteaftalen havde forpligtet sig til at overføre, blev flyttet ud af virksomheden.

Vilkåret var udelukkende til ulempe for pensionstagerne, som uforskyldt kunne havne i en situation, hvor de ikke kunne flytte deres midler til en anden virksomhed. Vilkåret udgjorde dermed en urimelig binding af den enkelte kunde og sænkede den generelle mobilitet på pensionsmarkedet.

Finanstilsynet lagde herudover vægt på, at det ændrede vilkår også omfattede medlemmer, der ikke længere arbejdede indenfor det overenskomstområde, som oprindeligt medførte medlemskab af PensionDanmark, men alene havde en hvilende ordning stående tilbage i virksomheden.

Undersøgelsen viser, at de udestående udfordringer med at flytte pensionsordninger primært gælder de selvstændig erhvervsdrivende, som tidligere har været ansat under en obligatorisk ordning. Det gælder i forhold til at samle pensionsordninger og dermed også i forhold til at overføre eksisterende pensionsrettigheder. Det er desuden en hindring, når ordningerne indeholder krav om, at en særlig ydelsessammensætning fortsat skal være til stede. Vilkår om begrænsninger i adgangen til at flytte en pensionsordning efter endt tilhørsforhold er et byrdefuldt vilkår. Vilkåret skal være sagligt begrundet i et hensyn til pensionstagernes behov, hvis det skal leve op til kravet om redelig og loyal adfærd overfor disse.

...

Krav til ydelsessammensætninger

Nogle pensionsordninger stiller krav om en særlig ydelsessammensætning. Det nævnte cirkulære 'Cirkulære om aftale om generelle krav til indhold af bidragsdefinerede pensionsordninger i staten mv. (ydelsessammensætning, tilbagekøb og overflytning i forbindelse med jobskifte)' med krav til statsansattes pensionsordninger, stiller f.eks. krav om en børnepension, en livsvarig livrente og en invaliderente, som alle skal kunne indeholdes i to tredjedele af det samlede pensionsbidrag – altså arbejdsgivers andel. I 2021 blev cirkulæret dog ændret, så kravet om fortsat børnepension kan fraviges ved overførsel til en anden ordning, hvis den modtagende virksomhed ikke udbyder dette produkt.

Tre af de adspurgte virksomheder svarede, at de ikke vil kunne opfylde alle krav til ydelsessammensætning. Den ene virksomhed kan ikke honorere eventuelle krav om ægtefællepension og børnepension. De to andre modtager slet ikke ordninger med krav til ydelsessammensætning.

Specifikke krav om en fortsat særlig ydelsessammensætning i pensionsordningen kan spærre for en sammenlægning af ordningen hos ny pensionsvirksomhed, idet ikke alle virksomheder vil kunne honorere et sådant krav. Hvis aftaleparter og virksomheder vil opretholde et krav om specifikke forsikringsdækninger efter ordningens flytning, bør det være sagligt begrundet i forhold til den enkeltes pensionstagers behov.

Andre udfordringer i forhold til flytning af pensionsordninger

Udover ovenstående hindringer for overførsel afdækker undersøgelsen en række andre hindringer, som dog synes at fylde mindre i det overordnede billede. Derfor er de heller ikke behandlet yderligere i denne rapport udover den korte oplistning nedenfor, som medtages af informationsmæssige hensyn.

Flere af de adspurgte virksomheder nævner, at det er en vigtig betingelse i pensionsordningerne, at de ikke kan genkøbes til forbrug før opnået pensionsalder. Undtaget er få beskrevne tilfælde, som f.eks. permanent emigration. Det er derfor et krav, at en klausul om dette genkøbsforbud kan følge med ordningens værdi hos en ny pensionsleverandør. Alle de adspurgte virksomheder i denne undersøgelse nævner dog samtidig, at de godt kan notere sig sådan en klausul ved modtagelse af et sådant krav. Begrundelse for ikke at kunne overføre kan derfor ikke findes i manglende håndtering af klausulen.

Finanstilsynet har også mødt påstand om, at en obligatorisk pensionsordning ikke kan flyttes til en anden arbejdsgiverordning, hvis sidstnævnte er hvilende. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis pensionstager af en eller anden grund står udenfor arbejdsmarkedet i en periode, eller har præference for en anden leverandør end den, hvor pensionstager aktuelt har sin ordning.

Ingen af de adspurgte virksomheder kan dog bekræfte, at en overførsel ikke kan gennemføres alene med den begrundelse, at modtagende ordning har status som hvilende.

En aktuel ordning, dvs. en ordning under udbetaling, enten fra invalidepensionen eller fra alderspensionen, udgør en anden udfordring ved flytning. Ordninger under udbetaling kan som regel ikke overføres til anden leverandør."

Det fremgår af forsikringsbetingelserne:

"§ 8. Overførsel af pensionsopsparing fra PensionDanmark

Stk. 1. Hvis ikke andet er bestemt i den seneste overenskomst, som dannede grundlag for bidragsindbetalingen til PensionDanmark, kan medlemmet vælge at overføre værdien af pensionsopsparingen til en anden obligatorisk eller frivillig pensionsordning, når indbetalingen af bidrag til PensionDanmark ophører ved medlemmets fratrædelse, hvis medlemmet i det nye ansættelsesforhold bliver omfattet af en anden obligatorisk eller frivillig pensionsordning. Ved en 'frivillig pensionsordning' forstås en ordning, hvor virksomheden har truffet aftale med pensionsselskabet om, at medarbejderne kan blive omfattet af en pensionsordning samt indholdet af denne. Overførsel kan først ske, når medlemmet er registreret som bidragsfrit dækket i selskabet.

Overførsel til andet pensionsselskab kan dog ikke ske, hvis medlemmet har påbegyndt udbetalingen af den månedlige ratepension og/eller den månedlige livsvarige pension. Det gælder også, hvis medlemmet får udbetalt aldersopsparingen som månedlige beløb.

Stk. 2. Forsikringerne, PensionDanmark Sundhedsordning og medlemskabet af PensionDanmark ophører på overførselstidspunktet. Der er ingen fortrydelsesret, efter at medlemskabet er ophørt, da pensionsordningen ikke kan genetableres, medmindre betingelserne i § 1 er opfyldt.

Stk. 3. Den værdi, der er opsparet, mens pensionsordningen i henhold til kollektiv overenskomst, aftale eller lignende udgjorde en obligatorisk del af ansættelsesforholdet, kan ikke udbetales før alderspensionering, selvom beløbet bliver overført.

Stk. 4. Værdien af pensionsopsparingen fastsættes i overensstemmelse med det til enhver tid anmeldte tekniske grundlag, jf. § 25.

Stk. 5. Overførsel af værdien af pensionsopsparingen sker efter et særligt regelsæt, som PensionDanmark har anmeldt til Finanstilsynet."

Nævnet udtaler:

Klageren har arbejdsmarkedspensionsordning. Den 17/12 2024 anmodede klageren om overførsel af sin pensionsopsparing til et andet pensionsselskab. Selskabet afviste overførelsen med henvisning til, at klagerens nye pensionsordning hverken var en obligatorisk eller frivillig arbejdsgiveradministreret pensionsordning.

Klageren ønsker at overføre sin pensionsopsparing til et andet pensionsselskab, hvor han kan samle sine opsparinger.

Selskabet har anført, at der kun kan ske overførsel til en anden obligatorisk arbejdsmarkedspension eller firmapensionsordning, jf. forsikringsbetingelsernes § 8, stk. 1. Selskabet har anført, at klageren gennem hele sit arbejdsliv har været tilknyttet arbejdsmarkedspensionen, idet der er indbetalt overenskomstaftalt obligatorisk pensionsbidrag fra 1/1 1997 til 31/7 2023, og at klageren derved har opnået en pensionsopsparing, som blandt andet er beregnet på baggrund af de meget lave forsikrings- og administrationsomkostninger som følge af kollektivet af medlemmer som det bærende element. Klageren har for længst nået pensionsudbetalingsalderen, hvorfor det er endnu vigtigere, at pensionsopsparingen ikke forringes, men kan fortsætte på samme kollektive vilkår, hvor al overskud tilfalder medlemmerne, som er med til at sikre klageren et fortsat godt supplement til folkepensionen.

Det fremgår af Finanstilsynets påbud af 27/5 2021, at "Finanstilsynet påbyder PensionDanmark at fjerne vilkår i forsikringsbetingelserne, der på urimelig måde hindrer medlemmerne i at flytte deres pensionsordninger til andre selskaber, jf. § 43 i lov om finansiel virksomhed og § 4, stk. 1, i bekendtgørelse om god skik for forsikringsdistributører".

Det fremgår af Finanstilsynets rapport fra 2022 om tilbageværende udfordringer med pensionsoverførsler mellem pensionsvirksomheder, at "der fortsat findes hindringer, når pensionstagerne ønsker at flytte deres pensionsordning til en ny pensionsleverandør, og at disse savner en saglig begrundelse". Det fremgår af rapporten, at "pligten til at handle redeligt og loyalt omfatter også pensionsordningernes aftalevilkår og betingelser. Finanstilsynet vurderer, at den omstændighed, at aftalen er blevet til i overenskomstmæssige forhandlinger eller ved indgåelse af trepartsaftaler, ikke automatisk medfører, at vilkårene altid er i overensstemmelse med god skik. Det forhold, at flere virksomheder har et tilsvarende vilkår, kan heller ikke medføre, at et sådant vilkår er i overensstemmelse med god skik. Pligten til at handle redeligt og loyalt afskærer ikke muligheden for, at en aftale kan indeholde vilkår, som eventuelt begrænser pensionstagerens handlemuligheder i forskellige sammenhænge. En sådan hindring eller begrænsning skal dog være begrundet i saglige hensyn til pensionstagerne og være proportionale i forhold til vilkårets formål".

Det fremgår af Finanstilsynets påbud af 14/2 2023 til Pensionskassen for Farmakonomer, at "Finanstilsynet påbyder pensionskassen at ophøre med at stille krav om, at den modtagende pensionsordning ved overførsel fra pensionskassen skal være en obligatorisk arbejdsmarkedspension, medmindre der er et sagligt formål med at afskære overførslen set ud fra hensynet til den enkelte pensionstager, og at dette formål ikke kan opnås med mindre indgribende vilkår. Dette sikrer, at pensionskassens vilkår for overførsel er i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1779 af 6. september 2021 om god skik for forsikringsdistributører, hvor det fremgår, at en forsikringsdistributør skal handle redeligt og loyalt overfor sine kunder, jf. § 4, stk. 1".

Det fremgår af forsikringsbetingelsernes § 8, stk. 1, at "hvis ikke andet er bestemt i den seneste overenskomst, som dannede grundlag for bidragsindbetalingen til PensionDanmark, kan medlemmet vælge at overføre værdien af pensionsopsparingen til en anden obligatorisk eller frivillig pensionsordning, når indbetalingen af bidrag til PensionDanmark ophører ved medlemmets fratrædelse, hvis medlemmet i det nye ansættelsesforhold bliver omfattet af en anden obligatorisk eller frivillig pensionsordning. Ved en 'frivillig pensionsordning' forstås en ordning, hvor

virksomheden har truffet aftale med pensionsselskabet om, at medarbejderne kan blive omfattet af en pensionsordning samt indholdet af denne".

Det fremgår af § 4 i bekendtgørelse om god skik for forsikringsdistributører, at en forsikringsdistributør skal handle redeligt og loyalt over for sine kunder. Det fremgår af § 5, at en forsikringsdistributør i sin handelspraksis over for forbrugerne skal udvise god erhvervsskik.

Nævnets flertal udtaler:

Efter en gennemgang af sagen finder nævnets flertal, at sagen er uegnet til nævnsbehandling, og at der enten må ske en afgørelse af den konkrete sag ved domstolene, eller at Finanstilsynet må behandle den generelle problemstilling og i givet fald udstede påbud til selskabet, hvis Finanstilsynet finder, at selskabets forsikringsbetingelser fortsat er i strid med reglerne om god skik. Det følger af nævnets vedtægters § 4, stk. 3, nr. 3, at nævnet herefter må afvise at afgøre sagen.

Flertallet bemærker, at der vil være tale om en gennemgribende ændring af de kundebindinger, som har været gældende i en årrække, hvorfor en hel eller delvis tilsidesættelse af selskabets forsikringsbetingelser vil være et relativt vidtgående indgreb, som kan have afsmittende indvirkning på de kundebindinger, som andre pensionsselskaber måtte benytte. På den baggrund er det flertallets vurdering, at en sådan afgørelse – hvis den skal træffes med henvisning til reglerne om god skik – mest hensigtsmæssigt må træffes af Finanstilsynet, der er relevant myndighed i forhold til god skik. Finanstilsynets afgørelse af 27/5 2021 til selskabet med påbud om at fjerne vilkår i forsikringsbetingelserne, der på urimelig måde hindrer medlemmerne i at flytte deres pensionsordninger til andre selskaber, ses i det væsentligste at omhandle et vilkår i selskabets forsikringsbetingelser, hvorefter der kun kunne ske overførsel, hvis overførslen skete inden for 36 måneder efter bidragsophør. Nævnet bemærker, at selskabet har oplyst, at vilkåret blev fjernet fra forsikringsbetingelserne på grund af Finanstilsynets påbud.

Nævnets mindretal udtaler:

Efter en gennemgang af sagen finder nævnets mindretal, at selskabet ikke har bevist, at der foreligger en saglig begrundelse for at afvise at overføre klagerens pensionsopsparing. Det er derfor i strid med reglerne om god skik, når selskabet har afvist at overføre klagerens pensionsopsparing. Selskabet skal på den baggrund imødekomme klagerens anmodning om overførsel.

Mindretallet har blandt andet lagt vægt på, at det fremgår af Finanstilsynets påbud af 27/5 2021 til selskabet, at selskabet ikke kan anvende vilkår, der på "urimelig måde hindrer medlemmerne i at flytte deres pensionsordninger til andre selskaber". Dette påbud er ikke begrænset til situationer, hvor kunden ønsker at flytte sin ordning pga. jobskifte.

Mindretallet har henset til, at det fremgår af Finanstilsynets påbud af 14/2 2023 til en anden finansiel virksomhed, at pensionskassen skal at ophøre med at stille krav om, at den modtagende pensionsordning ved overførsel fra pensionskassen skal være en obligatorisk arbejdsmarkedspension, medmindre der er et sagligt formål.

Mindretallet bemærker, at formålet med Finanstilsynets påbud har været at gøre det lettere for kunderne at overføre en pensionsordning til en anden finansiel aktør. Det fremgår af Finanstilsynets rapport, at der skal være saglige grunde til, at selskabet ikke vil imødekomme en kundes ønske om overflytning. Det er selskabet, der skal bevise, at det er sagligt, hvis selskabet afslår en anmodning om overførsel af en pensionsordning.

Mindretallet har også lagt vægt på, at det ikke er sagligt, når selskabet afviser overførslen med den begrundelse, at klagerens nye pensionsordning hverken er en obligatorisk arbejdsgiveradministreret pensionsordning eller firmapensionsordning.

Ankenævnet *for* Forsikring

10.

102797

Mindretallet bemærker, at det fremgår af Finanstilsynets rapport fra 2022, at den omstændighed, at aftalen er blevet til i overenskomstmæssige forhandlinger eller ved indgåelse af trepartsaftaler, ikke automatisk medfører, at vilkårene altid er i overensstemmelse med god skik. Det, som selskabet i øvrigt har anført, kan ikke føre til andet resultat.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

Klagegebyret tilbagebetales.

Jørgen Steen Sørensen

formand